

Příprava pro kurs SOC400

PINCH, T. J.: *Kuhn - The Conservative and Radical Interpretations*

Pinchův článek se zabývá rozdílnými druhy interpretací Kuhnova příspěvku k sociologii vědy, tj. především slavné Struktury vědeckých revolucí. Jde tedy o jakýsi metatext, o „sociologii sociologie vědy“.

Autor nalézá dva hlavní proudy post-kuhnovské sociologie vědění: ten první Kuhna interpretuje konzervativně. Tak totiž Pinch označuje snahu o oddělení sociálního (pozitivisticky sociologického) momentu obsaženého ve vědě od momentu kognitivního. To v podstatě znamená, že klíčový koncept paradigmatu byl ztotožněn s konkrétní (fyzickou) sociální skupinou (vědeckou sub-komunitou) a nebyly zde připuštěny konstruktivistické argumenty a tak i (podstatně) zpochybněna objektivní platnost vědeckých zjištění (do tohoto proudu byl zařazen také sám Kuhn). Takový přístup je pak podle Pinche v zásadě konzistentní rovněž s Mertonovou sociologií vědy.

Druhý proud, který Kuhna modifikuje radikálněji, staví především na důrazu konstruktivistického spojení sociální a kognitivní podstaty vědecké práce. Přitom je Kuhnovo dílo využíváno v roli relativizující páky, která může (přírodní) vědy vyhodit ze sedla objektivit a univerzální epistemologické jistoty. V sázce je samotný pojem vědecké racionality a pokroku (včetně příslušných normativních konotací), hovoří se o radikální nesouměřitelnosti jednotlivých paradigmat (nelze tedy hovořit o linearitě ani o vzestupu vědecké praxe a poznání).

Pinch svůj text uzavírá konstatováním, že výše nastíněná cleavage ve výkladu Kuhnova díla není redukovatelná na ostatní dichotomie sociologie vědy (severoamerická sociologie vs. evropská, normativní vs. interpretativní sociologie vědy, atd.), i když se s nimi z velké části kryje.

Alternativní název článku by mohl být „Dichotomie post-kuhnovské sociologie vědění“.